

Tutkimuksen tietoaaineistot -seminaari

20.9.2012

Annu Jylhä-Pyykönen

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Tutkimuksen tietoaineistot -hanke

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Undervisnings- och kulturministeriet

Tieto käyttöön

Tiekartta tutkimuksen sähköisten tietoaineistojen
hyödyntämiseksi

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2011:4

TTA-hankkeen rakenne

Koordinaatioryhmä

Ohjausryhmä

Metatietoryhmä

Tietoinfrastruktuuri-
ryhmä

PAS-selvitys

TURE-
pienryhmä

TUTKIMUS-IDA

DATAKATALOGI

DATANHALLINNAN
PILOTTI

TTA-hankkeen koordinaatioryhmä

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti TTA-hankkeelle *koordinaatioryhmän*, jonka tehtävänä on

1. määritellä tutkimuksen tietoinfrastruktuurin **palvelujen tavoitteet sekä käytänteet** sille kuinka julkisrahoitteisessa tutkimuksessa tietoaaineistoja käsitellään ja jaetaan
2. tutkimusaineistojen **saatavuuden ja käytettävyyden** edellytysten parantaminen
3. määritellä lainsäädännölliset ja hallinnolliset **kehittämistarpeet** ja tehdä ehdotukset asianomaisille tahoille
4. tarvittavien **työryhmien** asettaminen
5. luoda tarvittavat pysyvät **hallinnointirakenteet** sekä määritellä mitä toimenpiteitä aineistojen saatavuus ja käytettävyys edellyttää vuoden 2013 jälkeen.

Puheenjohtaja

johtaja Annu Jylhä-Pyykönen, opetus- ja kulttuuriministeriö

Jäsenet

neuvotteleva virkamies Ralf Ekebon, sosiaali- ja terveysministeriö

kaupallinen neuvos Antti Eskola, työ- ja elinkeinoministeriö

johtaja Pirjo-Leena Forsström, TTA-hankkeen pääsihteeri, CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy

opetusneuvos Juha Haataja, opetus- ja kulttuuriministeriö

ylijohtaja Jarmo Hyrkkö, Tilastokeskus

tutkimusjohtaja Laura Höijer, ympäristöministeriö

neuvotteleva virkamies Tuomo Mäki, valtiovarainministeriö

johtaja Marja Kylämä, Suomen Akatemia

pääsihteeri Sari Löytökorpi, valtioneuvoston kanslia

kehittämisen neuvos Harri Martikainen, sisäasiainministeriö

pääsuunnittelija Tuomas Parkkari, tutkimus- ja innovaationeuvosto

tutkimusjohtaja Mikko Peltonen, maa- ja metsätalousministeriö

viestintäneuvos Taru Rastas, liikenne- ja viestintäministeriö

tiimipäällikkö Johanna Seppänen, Työterveyslaitos

erikoistutkija Markku Suvanen, opetus- ja kulttuuriministeriö

vararehtori Mirja Toikka, Kymeenlaakson amk

johtaja Eero Vuorio, Helsingin yliopisto

TTA-ohjausryhmä

Puheenjohtaja Pirjo-Leena Forsström, CSC, TTA-hankkeen pääsihteeri

Annikki Roos, Helsingin yliopiston kirjasto

Antti Auer, Jyväskylän yliopisto

Antti Syväjärvi, Lapin yliopisto

Eero Hyvönen, Aalto ja Linked Data Finland -hanke

Esa-Pekka Keskitalo, Kansalliskirjasto

Ilkka Niemelä, Aalto yliopisto

Jarmo Kohonen, Geologian tutkimuskeskus

Juha Haataja, OKM

Jukka Uusitalo, valtiovarainministeriö

Jussi Nuorteva, Kansallisarkisto

Kari Raivio, Helsingin yliopisto

Kristiina Hormia, Kansalliskirjasto

Leena Storgårds, Tilastokeskus

Maanmittauslaitoksen edustaja

Mari Kleemola, Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto

Minna Karvonen, opetus- ja kulttuuriministeriö, KDK

Päivi Hämäläinen, THL

Riitta Rissanen, Savonia AMK

Saara Hassinen, Salwe Oy

Sirpa Thessler, LYNET

Teo Kirkinen, Helsingin yliopisto

Kalevi Luoma, VATT

Lisäksi ohjausryhmä voi kutsua pysyviä asiantuntijoita.

Tutkimuksen tietoaineistojen hyödyntäminen

- Julkisen sektorin hallinnoimat tietoaineistot sekä julkisen tutkimusrahoituksen tuella syntyneet tietoaineistot ovat lainsäädännön ja yhtenäisten käyttöehtojen ohjaamina **pääsääntöisesti maksutta yhteiskunnan hyödynnettävissä.**
- Pitkäjänteinen tietoinfrastruktuurin kehittämisen ja ylläpidon rahoitusjärjestelmä takaa, että olemassa olevat ja uudet tietoaineistot kuvaillaan ja ne ovat helposti **löydettävissä ja otettavissa käyttöön** tietoverkossa olevien palveluiden avulla.
- Kannustava ja oikeudenmukainen **meriittijärjestelmä** varmistaa uusien, laadukkaiden tietoaineistojen liittämisen tietoinfrastruktuuriin.

Tutkimusaineistoihin liittyvät oleelliset tekijät

- **Yhteiskunnan etu:** julkisella rahoituksella tuotetut aineistot saataville
- **Pitkäaikaissäilytys:** tietoaineistojen elinkaaren hallinta niiden synnystä alkaen
- **Löydettävyys:** tieto tietoaineistoista (metatieto) helposti saatavilla
- **Luotettavuus:** käytäntöjen ja prosessien tulee huomioida lailliset, eettiset ja kaupalliset näkökulmat
- **Ensikäyttö:** aineiston tuottajien oikeus hyödyntää aineistoa ensinnä turvattava
- **Meriitti:** tietoaineistojen hyödyntäjien viitattava aineiston alkuperään ja tuottajiin
- **Julkinen rahoitus:** kustannustehokas tuloksien tuottaminen kestävien infrastruktuurien avulla

Tutkimusaineistojen pitkäaikaissäilytys

- Tutkimustiedon **kumuloituminen** on tutkimuksen ja tutkimusorganisaatioiden toiminnan ydin
  - Nykyisin ei ole käytössä hallittua ja toimivaa tapaa huolehtia digitaalisesta tiedosta
  - Pitkäaikaissäilytys on tapa huolehtia tiedon säilymisestä pitkällä aikavälillä
- Digitaalisten aineistojen pitkäaikaissäilytys tarkoittaa digitaalisen informaation **luotettavaa säilyttämistä kymmenien tai jopa satojen vuosien ajan**
  - Laitteet, ohjelmistot ja tiedostomuodot vanhenevat, mutta tästä huolimatta informaation täytyy säilyä ymmärrettävänä.
- Tutkimusaineistojen pitkäaikaissäilytyksessä tehdään tiivistä **yhteistyötä** Kansallisen Digitaalisen Kirjaston (KDK) kanssa

ASENNE

Se on minun!

Nature **461**, 145 (10 September 2009) | doi:10.1038/461145a

Tutkimuksen tietoaaineistot -seminaarin ohjelma 20.9.2012

10.30 *Seminaarin avaus:* ylijohtaja Anita Lehikoinen, opetus- ja kulttuuriministeriö

11.00 FIRI-tutkimusinfrastruktuurien asiantuntijaryhmän työ: tutkimusjohtaja Riitta Mustonen, Suomen Akatemia

11.30 *TTA-hankkeen katsaus:*

Tutkimuksen tietoaaineistot talteen ja hyödynnettäväksi poikki hallinnonalojen: opetusneuvos Juha Haataja, opetus- ja kulttuuriministeriö

Eteneminen hankkeen tavoitteita kohti: johtaja Pirjo-Leena Forsström, CSC

12.30 LOUNASBUFFET

13.15 *Avoim tiede: mitä, miksi ja kuka?* professori Arto Mustajoki, Helsingin yliopisto

14.00 *Tutkimuksen tietoinfrastrukturityö:* tietojärjestelmäpäällikkö Esa-Pekka Keskitalo, Kansalliskirjasto

14.30 *Metatietotyö:* tietopalvelupäällikkö Mari Kleemola, Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto

15.00 *Tutkimusaineistojen tallennuspalvelu käyttöön:* applications architect Jorma Paananen, CSC

15.30 *Seminaarin päätössanat*

Tilaisuuden puheenjohtajana on johtaja Annu Jylhä-Pyykönen, opetus- ja kulttuuriministeriö